

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗУСТРІЧНИХ ЗВІРОК
ЗА ІНІЦІАТИВОЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

За даними МВС за вісім місяців 2008 р. у сфері боротьби з економічною злочинністю було порушено 751 кримінальну справу зі збитками держави понад 1 млн грн, припинено діяльність понад 300 організованих злочинних організацій, третина яких діяла у сфері економіки.

Упродовж року викрито близько 6 тис. фактів розкрадання та нецільового використання бюджетних коштів, з яких 1,2 тис. злочинів – зі збитком 100 тис. грн [1].

Працівниками Департаменту Державної служби боротьби з економічною злочинністю, за шість місяців 2008 р. закінчено провадження у кримінальних справах за 10687 злочинів економічної спрямованості, з яких майже 10300 направлено до суду; реально відшкодовано збитків на суму 435,1 млн грн [2].

Питання проведення зазначених видів перевірок висвітлювались у наукових працях В. Авер'янова, О. Забрудського, А. Ковальчука, В. Мурашка та інших.

Завдання, які ставить автор статті, – проаналізувати Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» (зі змінами і доповненнями) [3] (далі – Закон), Постанову Кабінету Міністрів України «Порядок проведення інспектування державною контрольно-ревізійною службою» [4] (далі – Порядок), Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України від 19 жовтня 2006 р. № 346/1025/685/53 «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної конт-

рольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України» [5] (далі – Наказ), Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України «Методика оформлення органами державної контрольно-ревізійної служби» результатів ревізії [6] (далі – Методика) стосовно особливостей проведення зустрічних звірок; з'ясувати прогалини даного законодавства; дати авторське вирішення цих проблем.

Серед значної кількості прав та обов'язків державної контрольно-ревізійної служби України (далі – ДКРСУ) Закон у п. 12 ст. 10 розділу 3 визначає право ДКРСУ проводити у суб'єктів господарювання, які мали правові відносини з підконтрольними установами, зустрічні звірки з метою документального підтвердження видів, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювались між ними.

Частиною 17 ст. 11 законодавець зазначає, що зустрічні звірки, які проводяться органами ДКРСУ, не є контрольним заходом і проводяться в разі виникнення потреби у їх проведенні на підставі направлення керівника органу (підрозділу) ДКРСУ. Деякі нормативно-правові аспекти проведення зустрічної звірки, конкретизовані у п. 26 Закону.

Порядок передбачає, що зустрічна звірка проводиться шляхом документального і фактичного дослідження видів та обсягу операцій між суб'єктом господарювання й об'єктом контролю.

Слушним на наш погляд є п. 15 Порядку, що вимагає від керівників об'єкта кон-

тролю та суб'єкта господарювання, у якому проводиться зустрічна звірка, забезпечити посадових осіб служби місцем для роботи, створити умови для зберігання документів, можливості користування зв'язком, комп'ютерною, розмножувальною та іншою технікою, а також надавати інші послуги для виконання службових обов'язків.

Порядок передбачає відповідальність осіб, які чинять перешкоди у проведенні зустрічної звірки. У Наказі також зазначається, що у зверненні правоохоронного органу щодо проведення зустрічної звірки повинно містити питання, за якими слід провести зустрічну звірку та місце знаходження об'єкта. Якщо об'єкт знаходиться за межами регіону, проведення зустрічних звірок має забезпечити правоохоронний орган, що ініціює ревізію. Разом із тим, у Законі, у «Порядку проведення інспектування державною контрольно-ревізійною службою», в Наказі та Методиці КРУ є деякі недоліки та суттєві прогалини.

Перш за все це стосується вживання термінів. Згідно із Законом, зустрічна звірка провадиться з метою документального підтвердження видів, обсягу і якості операцій та розрахунків. Таке визначення терміна наведене і в Порядку. Але в п. 26 Порядку, де конкретизуються нормативно-правові аспекти зустрічної звірки, відсутній критерій якості. Такі прогалини характерні і для Наказу (ст. 65, 6.5.3). Виключення якості як одного з найважливіших критеріїв оцінювання операцій та розрахунків у таких важливих нормативно-правових документах є значним недоліком.

Аналіз вищезгаданих законодавчих та нормативно-правових документів дає нам підстави вважати, що на цей час не врегульовані найголовніші питання – підстави, терміни, право на проведення та особливості оформлення матеріалів зустрічних звірок.

На жаль, ні Закон, ні Порядок, ні Наказ не дають відповіді про терміни проведення зустрічних звірок. Аналіз вимог Закону, положень Порядку та інших нормативно-правових актів дає нам підстави стве-

рджувати, що зустрічну звірку треба відносити до позапланових заходів ДКРСУ. Тому було б логічним зрівняти тривалість проведення зустрічних звірок із тривалістю позапланової виїздної ревізії – 15 робочих днів. Також вважаємо за доцільне (оскільки ми віднесли зустрічну звірку до позапланових заходів), що дозволом на її проведення повинне бути рішення суду.

Наша пропозиція збігається з основними засадами Закону та Порядку щодо терміну проведення зустрічної звірки, оскільки довідка про неї додається до акта ревізії, термін якої законодавчо закріплений ч. 11 ст. 11 Закону та п. 9 Порядку оформлення. Враховуючи, що довідка зустрічної звірки додається до акта ревізії і може бути доказом у кримінальних справах, на наш погляд, у Порядку і Методиці слід більш чітко визначити порядок надання примірників довідки.

Так, Порядок п. 26.3 передбачає, що другий примірник довідки долучається до матеріалів ревізії, а перший надається суб'єкту господарювання. У той же час п. 6.6. Методики передбачає, що перший примірник додається до акта ревізії, який залишається в ДКРСУ, другий – видається правоохоронним органам, а об'єкт контролю одержує копію довідки.

На основі проведеного аналізу Закону, Порядку, Наказу та Методики щодо особливостей проведення зустрічної звірки за ініціативою правоохоронних органів автор пропонує внести зміни і доповнення:

а) до ст. 11 окремою частиною внести положення про те, що тривалість проведення зустрічної звірки не повинна перевищувати 15 робочих днів;

б) до ч. 12 ст. 11 щодо подовження терміну зустрічної звірки після слів «5 робочих днів для позапланової виїздної ревізії» додати «та зустрічної звірки» і внести аналогічні доповнення п.п. 9 та 9.1. Порядку;

в) у п. 26 ч. 1 ч. 3 Порядку та п. 5.3 Методики після слів «підтвердження виду, обсягу» додати «терміну, якості»;

г) викласти п. 26.3 Порядку в такій ре-

дакції: «За результатами такої звірки складається довідка зустрічної звірки у двох примірниках. Перший примірник довідки додається до першого примірника акта ревізії, який залишається в органі служби, другий примірник – до третього примірника акта ревізії, який складається для правоохоронних органів».

Запропоновані зміни і доповнення до Закону та інших нормативно-правових актів дадуть змогу більш ефективно проводити зустрічні звірки, процесуально правильно оформляти їх результати, врегульовувати найбільш гострі проблеми всіх учасників ревізійного процесу.

Література

1. Обертинський О. Міліцейські проблеми розв'язуються в тандемі / О Обертинський // Міліція України. – 2008. – № 9. – Ст. 4.
2. Лис А. Служба, що пильнує правопорядок в економіці / А. Лис // Міліція України. – 2008. – № 7. – Ст. 7.
3. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» зі змінами і доповненнями // Вісник Верховної Ради України. – 2007. – № 9. – Ст. 67.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006р № 550 «Порядок проведення інспектування державною контрольно-ревізійною службою» // Урядовий кур'єр. – 2006. – 17/05. – № 90.
5. Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України від 19 жовтня 2006 р. № 346/1025/685/53/, «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України» // Офіційний вісник України. – 2006. – № 44/4. – Ст. 29–62.
6. Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України від 27 жовтня 2006 р. № 358 «Методика оформлення органами державної контрольно-ревізійною службою результатів ревізії» // Все про бухгалтерський облік. – № 25. – 2007. – С. 17–29.

УДК 351.72

О. П. ГЕТМАНЕЦЬ,
канд. екон. наук,
доц., проф. каф. правових основ
підприємницької діяльності ХНУВС

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

Актуальність питань правового регулювання державного контролю в бюджетному процесі (бюджетного контролю) як інструмента впливу на результативність фінансової діяльності держави і захисту законності в одній із головних сфер економіки – бюджетній, потребує теоретичного дослідження і практичного впровадження.

Цінний досвід правового регулювання державного контролю та особливості його здійснення в різних сферах діяльності держави міститься в роботах В. М. Гаращука [1], О. Ф. Андрійко [2], Е. О. Алісова [3], Л. К. Воронової і М. П. Кучерявенко [4],

Н. Р. Нижник та В. М. Олуйка [5], Л. А. Савченко [6], О. І. Сушинського [7] та інших учених.

Проте, в теоретико-пізнавальному плані сутність фінансово-бюджетного контролю як соціального явища, різновиду державного фінансового контролю, що має характерні риси, особливості, принципи, види та методи, нормативно-правову базу, методіку організації, уповноважених контролюючих суб'єктів у сучасних умовах господарювання в Україні, тобто концептуально, не досліджувалася.

Із прийняттям Бюджетного кодексу України (далі – БК) з'явилися правові но-